

Ecel Şerbeti Diye Bir Şerbetin Gerçekte Var Olduğunu Biliyor Muydunuz

– Sami Biber · 17 Aralık 2016

Öyle zannediyorum ki "Ecel şerbeti" diye bir tabiri hayatında hiç duymamış insan yoktur ülkemizde. Evet..Çok bilindik bir ifadedir. Hatta ölen insanlar için kullanırız. "Ecel şerbetini içti" deriz. "Öldü" ifadesini biraz daha sevimli hale getirmek için kullandığımız bir ifadedir "Ecel şerbetini içti?"

Ancak hep manevi bir şey zannettiğimiz ya da sanal bir şerbet sandığımız ecel şerbetinin gerçekte var olan bir şerbet olduğunu biliyor muydunuz? Evet...Ecel şerbeti aynen loğusa şerbeti, ya da ne bileyim bal şerbeti, gelincik şerbeti, kızılık şerbeti gibi gerçek bir şerbettir.

Tabii ki gerçek bir şerbettir deyince merak edenler olacaktır " Hocam bu şerbet neyden yapılıyor" Diye...İşin doğrusu bu şerbet neyden yapılıyor bilmiyorum. Dahası bunun hiç önemi yok. Tatlı ve buz gibi bir şerbet olduğu kesin.

Peki bir şerbete konacak başka isim bulunamamış da neden "Ecel şerbeti " Denmiş?

Başka bir isim verilemezdi zira bu şerbeti içen, içtikten bir kaç saat sonra ya ölürdü ya da hayatta kalırdı.

Efendim, Osmanlı Devleti zamanında padişahın "Alın bunu" dediği yani idamına hükmettiği özellikle devlet adamları ve siyasi suçlular genelde bu günkü Gülhane Parkının sahile yakın kısmında bulunan Balıkhane Kasrına getirirler ve burada üç gün bekletilirlerdi. Neden üç gün? Zira bu üç günde -Hakkında padişah fermanı olsa bile- Divan-ı Hümayunda görüşme yapılırdı. Çünkü padişahın ani bir öfkeyle idama karar vermesi söz konusu olabilirdi. Suçsuz günahsız bir kişi boşu boşuna idam edilmesin, padişah bir öfke sonucu böyle bir karar vermiş ise öfkesi yatışsın diye bekletilirdi müstakbel idamlık. Yani zannedildiği gibi padişah ellerini çırpıp " Bostancıbaşı" dediği anda karşısında duran her kimse onun kellesi hemen kütüğe konmazdı. Bu arada gerçekten de suçsuz olduğuna inanılıyorsa araya ricacılar girip padişahın bu karadan dönmesi sağlanabilirdi. Yani Balıkhane kasrına alınan kişi kesinlikle ölecek diye bir şey yoktu.

İşte bu üç günlük bekleme süresinden sonra idam mahkumu adayı şahsın bulunduğu hücreye elinde tepsi, tepsinin üzerinde bir kadeh olduğu halde Bostancıbaşı girer ve bu bostancıbaşı taifesi aslında çok ürkütücü insanlar olsa da o anda oldukça zarif bir şekilde idam mahkumuna tepsi ile birlikte kadehi uzatırdı.

İdam mahkumu adayı için kadehin içindeki şerbetin kızılılık şerbeti mi, gül şerbeti mi olduğunun hiç mi hiç önemi yoktu. Çünkü keramet şerbette değil, şerbetin bulunduğu kadehteydi.

Kadehin rengi beyaz ise "Haydi yine yırttın" Anlamına geliyordu bu. Yok eğer kadeh kırmızı renkli ise "Ruhuna el Fatiha" O bakımdan kadehin üstüne konan bez parçası açılıp da kadehin rengi görününceye kadar idam mahkumu adayı bir kaç kez ölüp ölüp dirilirdi zaten.

İşte üç gün boyunca " Ulan yırttık mı, yoksa gidici miyiz?" Diye merakla bekleyen bu kişiye içirilen şerbetin adıdır "Ecel Şerbeti"

Hemen bir noktanın altını çizelim: Ecel şerbeti kendisine beyaz kadehte sunulan zat her ne kadar kelleyi kurtarsa da genelde sürgüne gönderiliyordu. Yani Balıkhane kasrından hiç hasar almadan çıkmak neredeyse mümkün değildi.

1818 yılında padişah II. Mahmut celallenir ve karşısında titreyen zât için " Bostancı başı" Diye el çırpar. Bu kişi kendisinden sonra Osmanlı Devletinin en kudretli ikinci kişisi olan Sadrazamı Mehmet Emin Rauf Paşa'dır.

Zavallı Mehmet Emin Rauf Paşa, padişah üzerinde oldukça etkisi olan ama maalesef padişahı hep yanlış kararlara sürükleyen Nişancı Halet Efendinin yine padişahı doldurması sonucunda en kudretli ikinci şahıs durumundan müstakbel idam mahkumu durumuna düşmüştür.

Halet Efendi aslında nalet bir efendidir. Çeşitli rüşvet, iltimas ve ayak oyunları ile nişancı olan bu kişi Fener Rumlarını memnun etmek için padişahın Yunan İsyânına karşı yanlış kararlar almasına, dolayla da bu süreçte Yunan İsyânının büyümesine ve 1829 da Yunanistan'ın bağımsızlık elde etmesine yol açmış, yine bu süreçte akılcı tavsiyelerde bulunan Mehmet Emin Rauf Paşa'yı gözden düşürmüştür. Ayrıca Yine bu Halet Efendi gerek yeniçeri ocağı ile ilgili olarak, gerekse diğer alanlarda padişahın yapmak istediği ıslahatlara karşı olmuştur hep.

Neyse...

İşte bu Halet Efendinin entrikalarıyla padişah II. Mahmut, Sadrazamı Mehmet Emin Rauf Paşa'yı Balıkçılar kasrına gönderir. Orada üç gün bekleyecek ve kendisine sunulacak ecel şerbetini içecektir Paşa.

Mehmet Emin Rauf Paşa üç gün bekledikten sonra nihayet bostancıbaşı elinde tepsi ve kadehle gelir. Kadehin üzeri bir bezle örtülü olduğu için ne renk olduğunu tabii ki göremez paşa. Ama işte bu korku ve heyecanlı bekleyişin stresinden olsa gerek kadehin üzerindeki örtü açılıncaya kadar geçen o süre içinde erkekliğini kaybeder(Rivayet tabii ki)

Gözü kadehin üzerindeki örtüde olan paşa içinden bildiği tüm duaları okurken örtü açılır. Kadehin rengi beyazdır. Yani Mehmet Emin Rauf Paşa kefeni yırtmıştır.

Beyaz kadehteki buz gibi ecel şerbetini kana kana içtikten sonra bostancıbaşı ona padişahın elinden çıkmış bir not uzatır. Notta aynen şunlar yazmaktadır:

“ Kallâvî kavuğun böylesine yakıştığı bu başa nasıl kıyılır?”

Evet...Padişah, oldukça yakışıklı olan ve kafasına taktığı kallavi kavuğu o yakışıklı baş ile oldukça uyumlu olan sadrazamına kıyamamıştır. Lakin daha önce de belirttiğim gibi o kasra girip de hiç bir hasar almadan çıkmak mümkün değildir. Paşa Sakız Adasına sürülür.

Mehmet Emin Rauf Paşa Sakız adasına sürüldükten sonra tam dört kez daha sadrazamlığa (ya da Baş nazırlığa) getirilerek bu konuda rekor kırdı.

1833 de II. Mahmut döneminde tekrar sadrazam oldu

1838 yılında yine II. Mahmut döneminde vezirlikler nazırlığa (bakanlık) dönüştürüldüğünde baş nazır oldu

1840-1841 yılları arasında Padişah Abdülmecit Zamanında yine baş nazır oldu

1842- 1846 yılları arasında 4. Kez baş nazır oldu

1852 de beşinci kez baş nazır olduysa da aynı Yıl Mustafa Reşit Paşa ve yenilik yanlıları tarafından padişaha yapılan baskılar sonucu bu makamdan azledildi. 1860 yılında ise seksen taşındayken eceli ile öldü.

Eğer 1818 de ecel şerbeti kırmızı kadehle gelmiş olsaydı paşa hayattan 38 yaşında ayrılmış olacaktı. Yani bir kadehin rengi sayesinde kırk iki yıl daha hayat sürdü bu dünyada.

Peki Halet Efendi?

Padişah onu Balikhane kasrına göndermedi. Çünkü onun ne kadar zararlı biri olduğunu anladığında Halet Efendi Konya'da bulunuyordu. Ona 1823 yılında sunulan ecel şerbetinin kadehi kırmızı renkliydi. Konya'da kafası kesilerek idam edildi.

Yarım saat farkla ve bir köstekli saat sayesinde idamdan yırtan paşayı da yazayım mı?

RESİMLER:

1- Halet Efendi... Le Sacre de Napoléon resminde, 1805.

2- Osmanlı'nın sevimsiz adamları cellatlarının mezar taşlarından bir kaçı. (Görüldüğü gibi ne ad,

ne işaret var. Hatta "Ruhuna Fatiha" diye bir yazı bile yok. Oysa onlar sadece görevlerini yapan insanlardı.